

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Dnr N2022/02083

n.remissvar@regeringskansliet.se

asa.wideback@regeringskansliet.se

Remissvar över betänkandet SOU 2022:58 Bättre förutsättningar inom djurens hälso-och sjukvård (N2022/02083)

Svenska Kennelklubben (SKK) är en ideell medlemsorganisation som företräder hundägare och hunduppfödare. Inom vår organisation finns drygt 14 000 hunduppfödare och vi har ungefär 300 000 lösta medlemskap inom hela vår organisation. Våra medlemmar bor och verkar över hela landet.

Enligt Djurskyddslagens 4 kap. 1 § ska ett djur som är skadat eller sjukt snarast ges nödvändig vård eller avlivas. Ansvar för att en hund, vid behov, kommer under veterinärvård åligger hundägaren eller den som har hunden i sin vård.

En förutsättning för att hundägaren ska kunna ta hunden till den vård som lagen kräver, är att det finns veterinärvård att tillgå.

Sammanfattning

- Svenska Kennelklubben menar att det vore mycket olämpligt om staten blev ur sitt ansvar för hälso- och sjukvård till sällskapsdjuren. För att säkerställa att behovet av hälso- och sjukvård till djur tillgodoses måste staten antingen se till att Distriktsveterinärerna fyller ut behovet, eller ställa krav på de privata aktörerna att göra det.
- Vi och våra medlemmar ser med oro på de skenande kostnaderna för veterinärvård och -försäkringar. Vi välkomnar därför förslaget att Konsumentverket ska verka för branschöverskridande överenskommelser inom veterinärvårdskostnads- och försäkringsområdena.
- Vi ser positivt på förslagen om att utöka utbildningsplatserna på veterinär- och djursjukskötartutbildningarna.

Allmänna synpunkter

Våra medlemmar har under många år med oro noterat den sjunkande tillgången till veterinärvård och de skenande kostnaderna för djursjukvård och veterinärvårdsförsäkringar. En utredning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att säkerställa en långsiktigt fungerande djursjukvård har därför setts som helt nödvändig.

Slutresultatet kan konstateras vara en utredning som fokuserat huvudsakligen på att upprätthålla statens behov av smittskydd samt av nödvändig vård till lantbrukets djur, för att

upprätthålla livsmedelsproduktionen. Smådjuren har helt lämnats åt sitt öde – något som rimmar väldigt illa med den höga fana Sverige ska hålla kring djurskydd för ALLA djur!

Huvudansvaret för smådjursjukvården ska enligt utredningen ligga på privata aktörer. Staten ska kliva ur sitt nuvarande ansvar men utan att säkerställa att detta ansvar tas av någon annan. Utredaren vill inte heller se något tvång för privata aktörer att ha beredskap. Det här är en märklig, på gränsen till provocerande, inställning mot bakgrund av att utredaren själv konstaterat att privata aktörer i allt större utsträckning undandragit sig beredskapsansvar, särskilt under sommarmånaderna.

Svenska Kennelklubben har tyvärr liten orsak att anta att viljan att hålla beredskap i större utsträckning än idag, mirakulöst ska uppstå hos de privata aktörerna. Vi delar inte heller utredarens tro att om bara nedanstående två krav uppfylls, kommer det att göra en stor skillnad:

- Kunderna ska med ”större tydlighet” efterfråga vård under jourtid
- Försäkringsbranschen ska ta sitt ansvar i att kräva större ansvar av de privata vårdgivarna.

Staten ska, enligt utredaren, i stort sett alltså endast ha veterinärvårdsansvar för lantbrukets djur. Även här ska detta ansvar minimeras till dagtid. Under nattetid ska statens ansvar för att tillhandahålla veterinärvård reduceras till en service i form av telefonrådgivning. Akut sjuka djur ska helt enkelt avlivas, till exempel av någon för ändamålet lämplig lantbrukare.

Vad gäller sällskapsdjur nämns dessa inte i samband med den ”veterinära servicen”, utan det är tydligt att utredaren anser att privata aktörer ska stå för lösningen.

Här krackelerar dock resonemanget eftersom även utredningen tvingas konstatera att Distriktsveterinärerna måste ges möjlighet att i fortsättningen verka, bland annat genom stationär vård, på platser där det inte finns minsta möjlighet att privata aktörer kommer att etablera sig. Inte ens utredaren tror alltså fullt ut på att det enbart är osund konkurrens från Distriktsveterinärerna som hindrar framväxten av privata aktörer på alla delar av marknaden.

Det gör inte vi på Svenska Kennelklubben heller. Vi har på nära håll sett framväxten av två starka veterinärvårdsgrupper som tagit över mer än hälften av marknaden sett till omsättning. Dessa två bolag ingår antingen i ett USA-baserat, multinationellt bolag, Mars Inc., eller har som största ägare ett investmentbolag med tydliga avkastningsmål, EQT. När utredaren föreslår att det ska ligga på den enskilde konsumenten att ställa krav med ”större tydlighet” för att få dessa bolag att öka sin vilja till beredskap och jour, är det därför lätt att fullkomligt tappa talföret. Det är helt enkelt vansinne, på gränsen till grymt, att lägga det ansvaret på enskilda djurägare.

Flera försäkringsbolag har redan reagerat på den skenande prisutvecklingen. Agria Djurförsäkring har börjat köpa upp behandlingar åt sina kunder. Sveland Djurförsäkringar,

Svedea, Dina Försäkringar och Dunstan Häst- & Gårdsförsäkring meddelade den 22 mars att de samarbetar med webbtjänsten Vetpris för att informera djurägare om priserna hos olika veterinärkliniker. Utredningens förslag att Konsumentverket ska försöka träffa branschöverskridande överenskommelser angående pris- och villkorstransparens är därför mycket välkommet.

Svenska Kennelklubben delar åsikten att det borde vara möjligt att vara transparent med en ungefärlig behandlingsgång för vissa givna åkommor/sjukdomar. Vi tror även att det kan vara positivt för våra veterinärers psykiska välmående att slippa stå och förhandla pris med djurägare, något som även antyds i en norsk studie från 2021 av H. Seljenes Dalum, R. Tyssen och E. Hem.

Särskilda synpunkter på förslagen

Nedan följer Svenska Kennelklubbens fördjupande kommentarer på några särskilda förslag i utredningen.

5.10. Statens ansvar för djurens hälso- och sjukvård

Utredningens förslag: Jordbruksverket ska säkerställa att alla djur i människans vård ska kunna få hälso- och sjukvård och att det finns tillgång till tillfredsställande veterinär service oavsett tidpunkt på dygnet, om det finns djurskyddsskäl

Svenska Kennelklubben avstyrker förslaget i dess nuvarande lydelse.

Utredningen föreslår att staten undandrar sig ansvar för djurens hälso- och sjukvård genom att ändra skyldigheten att tillhandahålla veterinär till att istället erbjuda "veterinär service".

I sin nuvarande lydelse ska Distriktsveterinärernas "veterinära service" fokusera på lantbrukets djur under beredskapstid. I praktiken innebär "veterinär service" att alla akut sjuka lantbruksdjur som inte kan hjälpas genom ett telefonsamtal, avlivas i stället för att behandlas av veterinär. Avlivningen ska genomföras till exempel av en lantbrukare i närheten.

Sällskapsdjur lämnas utanför förslaget. Här förväntas de privata aktörerna att lösa problemet. Även om tillgången till jouröppna privata kliniker är större för sällskapsdjur än för hästar och det är lättare att transportera små djur, finns det platser i landet där det är långt till akut veterinärvård eftersom privata aktörer inte ansett det attraktivt att etablera sig där.

Inom Svenska Kennelklubben föds varje år cirka 60 000 valpar och våra uppfödare finns utspridda över hela landet. Det beräknas att ungefär 5 procent av alla tikar får problem vid valpningen, som i värsta fall kan kräva ett kejsarsnitt för att tik och valpar ska överleva. Om valpen ligger fel eller är för stor finns inte en marginal som tillåter resor i timtal till närmaste jouröppna klinik som dessutom ska ha kapacitet att ta emot.

Svenska Kennelklubben har stor förståelse för att Distriktsveterinärerna har en pressad situation men vi tror inte att det är Distriktsveterinärernas önskan att problemen ska lösas genom att försämra djurskyddet.

Modell 5, Anpassad veterinär service

Vi menar att förslaget i modell 5 inte är förenligt med ett gott djurskydd för sällskapsdjur. Den uppenbara konsekvensen är att många smådjursägare inte kommer att ha tillgång till den veterinärvård som krävs för att följa svensk djurskyddslagstiftning. De kan alltså i brist på tillgänglig vård av staten sättas i en situation där de bryter mot lagen, samma stat som sedan ska straffa dem för försummelsen.

Att som utredaren hävda att ändringen är möjlig eftersom det ändå inte varit en garanti under rådande praxis att djur fått hjälp omedelbart, menar vi vara ett trixande med ord för att kunna offra djurskyddet på spariverns altare. Det kan trots allt utgöra en livsavgörande skillnad att faktiskt ha tillgång till veterinär, om än med viss fördröjning medan veterinären behandlar klart föregående patient, jämfört med att inte ha det alls.

Modell 6, Från veterinär beredskap till jour

Svenska Kennelklubben är positivt inställd till att Distriktsveterinärerna får möjlighet till jour istället för beredskap. På så sätt får dessa viktiga veterinärer en bättre arbetsmiljö med större möjlighet till återhämtning och planerade arbetstider. Något som sannolikt skulle hjälpa enheten att kunna anställa och behålla sina anställda i de geografiska områden där inga privata alternativ finns.

7. 10.2 Utbildningsplatser på veterinär- och djursjukskötarutbildningarna

Svenska Kennelklubben välkomnar förslaget att öka antalet utbildningsplatser på såväl veterinär- som djursjukskötarutbildningen. Samtidigt är det olyckligt att det inte utretts varför det saknas veterinärer bortom att se på antalet utbildningstillfällen. Det är väl känt att sjukskrivningsgraden är hög och att många väljer bort att arbeta kliniskt på grund av arbetssituationen mm. Brist på en närmare analys av varför de veterinärer som utbildats genom åren till exempel i så hög grad går ned i arbetstid riskerar att få problemen att återupprepa sig gång efter annan.

7.10.4 Journal ska som huvudregel föras på svenska men undantag bör tillåtas

Svenska Kennelklubben ser positivt på förslaget om att tillåta engelska vid journalföring. Vi vill dock poängtera att det är viktigt att det först utreds vem som har ansvaret för att säkerställa att dessa veterinärer har en tillräckligt bra kunskap om gällande lagstiftning och regelverk och följer upp det. En veterinärs utlåtande och bedömning har stor tyngd i en rättsprocess och kan ligga till grund för andra myndigheters beslut och åtgärder. Det förekommer i europeiska länder att det inte är lagligt att avliva friska djur eller att det av andra skäl finns motsättningar till avlivning.

8.7 Utredningens överväganden och förslag – den framtida tillsynen inom djurens hälso- och sjukvård

Svenska Kennelklubben menar att förslaget att införa verksamhetstillsyn är gott men kunde gå längre. Idag ligger hela ansvaret för själva behandlingen på den enskilde veterinären. Många hundägare (smådjursägare) har bristande kunskap i hälsofrågor och tvingas därför att lägga hela sin tillit till den veterinär de konsulterar. Samtidigt står veterinären ensam med ansvaret, vilket kan innebära risk att behandlingar görs "för säkerhets skull", för att undvika kritik från djurägaren. Vi menar att det är rimligt att ansvaret för behandlingar delas mellan veterinärer och klinikchefer/-ägare. Det här kan även vara en del i att göra arbetsmiljön bättre för personalen inom djursjukvården.

9. Konsumenters möjligheter att jämföra kostnader

Svenska Kennelklubben ställer sig positiv till förslaget att ge Konsumentverket i uppdrag att verka för branschöverenskommelser inom såväl djurförsäkringar som djursjukvårdskostnader.

På den avreglerade marknad som råder idag är den enskilde hundägaren väldigt utelämnad i frågor kring vad som är ett rimligt pris för den djursjukvårdsinsats som planeras. Att i en situation med ett sjukt djur i dagens system kunna inhämta kunskap för att föra en relevant dialog med veterinär kring ingrepp och kostnad är en omöjlig utmaning. För att inte tala om att kunna jämföra om samma ingrepp skulle kunna göras till en lägre kostnad vid någon annan klinik.

Det går inte heller att bortse ifrån att vissa aktörer har vinstoptimering som sitt huvudsakliga mål och att det ansvar som läggs på enskilda veterinärer kan göra att överbehandling sker för att undvika framtida konflikter.

Utredningen konstaterar att försäkringstäckningen i Sverige är den högsta i Europa, samtidigt som intäkterna från djursjukvård skjutit i höjden. Det försämrade ekonomiska läget har dock avslöjat en potentiell tickande bomb, om vi inte får bukt med utvecklingen. Enligt en undersökning beställd av Agria, publicerad den 22 mars i år, är så många som en fjärdedel av hund- och kattägarna oroade över att inte kunna betala för att äga sitt djur, och det är främst veterinärkostnader som oroar. I en intervju med SVT den 12 februari säger Hundstallets verksamhetschef Per Leander att de ser en ökning av hundar som omplaceras av ekonomiska skäl.

De hundar som kommer till Hundstallet är i stor utsträckning omhändertaganden gjorda av myndigheter. Dock förekommer även privata omplaceringar. I Försäkringspodden från den 3 november 2022, berättar Karolina Lasses från Hundstallet att en tendens de nu sett gällande de privata omplaceringarna, är att även dessa nu ofta är i dåligt skick och inte fått veterinärvård och omsorg. Hon säger även att hälften av de ansökningar som kommer in till Hundstallet om privata omplaceringarna nu gäller oförsäkrade hundar. Det är inte sällan just kostnader för vård som, åtminstone delvis, är skälet till att man inte kan ha kvar hunden.

Eftersatt tandvård och munsanering, som normalt inte täcks av försäkringen, är typiska exempel på vårdbehov hos hundarna.

Risken med ett ökande antal hundägare som inte har ekonomiska möjligheter att möta lagens krav om att förse sina hundar med djursjukvård, riskerar således att skapa fler djurskyddsärenden och därmed bli ett växande problem för myndigheter som länsstyrelserna.

Svenska Kennelklubben

Thomas Uneholt

Kees de Jong

Ordförande

VD

Anna Björklund

Veterinärmedicinskt sakkunnig